

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/178075,30-stycznia-1982-r-Dzien-Solidarnosci-z-Narodem-Polskim.html>
25.04.2024, 00:24

30 stycznia 1982 r. - Dzień Solidarności z Narodem Polskim

Data publikacji 30.01.2023

Kilkanaście dni po wprowadzeniu stanu wojennego prezydent USA Ronald Reagan okazał solidarność z polskim społeczeństwem poprzez zapalenie świeczki w oknie w Wigilię Bożego Narodzenia. Za jego przykładem poszły miliony Amerykanów. Następnie z inicjatywy amerykańskiej administracji prezydenckiej 30 stycznia 1982 r. został ogłoszony Dniem Solidarności z Polską. Był to gest wsparcia dla prześladowanej opozycji demokratycznej w PRL.

W nocy z 12 na 13 grudnia 1981 r., by złamać kręgosłup „Solidarności”, wprowadzono stan wojenny. Władzę w Polsce przejęła junta wojskowa pod przywództwem gen. Wojciecha Jaruzelskiego. Tym samym komunistyczny reżim wypowiedział wojnę własnemu narodowi i powrócił do represji masowych, charakterystycznych dla lat tzw. stalinizmu.

Po wprowadzeniu stanu wojennego USA nałożyły na Związek Sowiecki i PRL sankcje gospodarcze, które miały zmusić komunistów do ustępstw wobec opozycji. Następnie Prezydent USA **Ronald Regan wezwał rodaków, by zapalili w swych oknach świeczki.** „My, ludzie Wolnego Świata, solidaryzujemy się z naszymi polskimi braćmi i siostrami. Ich sprawa jest naszą sprawą, a nasze modlitwy i nadzieje kierują się ku nim w to Boże Narodzenie” – powiedział w pamiętnym telewizyjnym przemówieniu z 23 grudnia 1981 r. W ten sposób prezydent USA Ronald Reagan

bardzo chciał pokazać, że jego kraj,
potępiając działania ekipy Wojciecha
Jaruzelskiego, solidaryzuje się z milionami
Polaków, których wolnościowe nadzieje
zostały brutalnie zgaszone.

W raz z nowym rokiem 30 stycznia 1982 r. został ogłoszony przez amerykańską administrację Dniem Solidarności z Polską. W wielu miastach zachodniego świata odbyły się wówczas demonstracje poparcia dla zawieszonoego związku zawodowego „Solidarność”. Dzień później, 31 stycznia, stacje telewizyjne w kilkudziesięciu krajach wyemitowały – w całości lub obszernych fragmentach – **audycję *Let Poland be Poland (Żeby Polska była Polską)***, przygotowaną przez amerykańską agencję rządową ICA (ang. *International Communications Agency* we współpracy z Departamentem Obrony USA).

Do udziału w audycji - zrealizowanej w hollywoodzkim stylu - udało się przekonać tak znanych artystów, jak Frank Sinatra, Kirk Douglas, Henry Fonda czy Orson Welles. Wystąpili w niej też czołowi zachodni politycy: prócz Reagana m.in. brytyjska premier Margaret Thatcher, prezydent Francji François Mitterrand i kanclerz RFN Helmut Schmidt. Mimo dzielących ich różnic – także w podejściu do PRL i Związku Sowieckiego – tym razem potrafili stworzyć wspólny front.

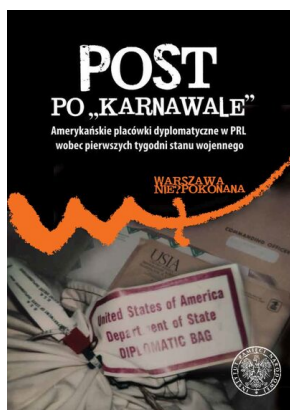
Audycja miała na całym świecie blisko 200 milionów widzów i była przykładem tego, jak ważną rolę (oprócz wojska) odgrywa we współczesnej polityce miękka siła - *soft power*. W Polsce program ten po raz pierwszy wyemitowała TVP Historia 13 grudnia 2011 r. Warto dodać, że wersję audio Głos Ameryki przygotował w 39 wersjach językowych. Audycję emitowały także Radio Wolna Europa, Radio Liberty oraz Radio France Internationale. Prasa PRL, pozostająca na usługach reżimu wojskowego, starała się ośmieszyć i zdezwuować audycję. Jednak bezskutecznie, bo ostatecznie społeczeństwo polskie nie uległo tyranii Jaruzelskiego.

***

Instytut Pamięci Narodowej od lat bada zachodnie reakcje na wprowadzenie w PRL stanu wojennego. Między innymi temu zagadnieniu jest poświęcona obszerna monografia pt. [„Kłopotliwa panna „S”. Postawy polityczne Zachodu wobec „Solidarności” na tle stosunków z PRL \(1980–1989\)”](#) autorstwa dr. hab. Patryka Pleskota (2013). [Niniejsza pozycja dostępna jest w naszych księgarniach stacjonarnie lub online.](#)

W 2021 r. IPN wydał książkę pt. „Post po „karnawale”. Amerykańskie placówki dyplomatyczne w PRL wobec pierwszych tygodni stanu wojennego”, wprowadzenie, wybór i opracowanie również autorstwa Patryka Pleskota. Tom prezentuje wybór dokumentów: tłumaczeń raportów ambasady USA w Warszawie z pierwszych tygodni stanu wojennego, sporządzonych przez Departament II MSW (kontrywiad). Książkę można uznać za kontynuację publikacji „Karnawał” po amerykańsku, wydanej w 2020 r. [Niniejsza pozycja dostępna jest w naszych księgarniach stacjonarnie lub online.](#)

Z kolei dr hab. Tytus Jaskułowski opublikował zbiór „Dyplomacja RFN wobec stanu wojennego – źródła niekoniecznie dyplomatyczne” (2021), [dostępny także bezpłatnie w formacie PDF pod poniższym linkiem.](#)

Wiele materiałów o reakcjach Zachodu i polskiej emigracji na stan wojenny jest dostępnych w portalu IPN przystanekhistoria.pl, na innych stronach Instytutu Pamięci Narodowej oraz na kanale IPNtv:

- Patryk Pleskot, Maciej Kwaśniewski, [Let Poland be Poland. Nigdy Polska nie była tak popularna](#)
- Marta Marcinkiewicz, [Działalność Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża jako przykład pomocy zagranicznej dla internowanych w stanie wojennym](#)
- Tytus Jaskułowski, [Stan wojenny a dyplomacja RFN – Déjà vu z grudnia 1970?](#)
- Patryk Pleskot, [Solidarni z Solidarnością](#)
- Krzysztof Tarka, [„Rozwydrzeni janczarzy” i „kukła moskiewska”, czyli emigracja o stanie wojennym](#)

Zachęcamy ponadto do zapoznania się z wystawą „Wasza Solidarność – nasza wolność. Reakcje emigracji polskiej i świata na wprowadzenie stanu wojennego”, [dostępną online pod poniższym linkiem](#). Materiały wykorzystane do wystawy pochodzą ze zbiorów: Archiwum CFDT (Francja), Archiwum Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Archiwum Ośrodka KARTA, Archiwum Polskiej Misji Katolickiej we Francji, Archiwum Polskiej Misji Katolickiej w Monachium, Biblioteki Polskiej w Londynie, Europejskiego Centrum Solidarności, Instytutu Piłsudskiego w Nowym Jorku, Instytutu Polskiego i Muzeum im. Gen. Sikorskiego w Londynie, Marka Garzdeckiego, Ireny Lasoty, Adama Kiernika, Wiktora Moszczyńskiego.

W 40. rocznicę wprowadzenia stanu wojennego Oddział Instytutu Pamięi Narodowej w Katowicach we współpracy ze Śląskim Centrum Wolności i Solidarności w Katowicach przygotował tękę edukacyjną „Stan wojenny 1981-1983”, skierowaną do nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych, uczących takich przedmiotów jak historia, wiedza o społeczeństwie, język polski czy historia sztuki. Celem zawartych w publikacji materiałów jest uzupełnienie i rozwinięcie obecnej w podręcznikach szkolnych narracji, odnoszącej się do okresu stanu wojennego, tj. przyczyn, źródeł i okoliczności jego wprowadzenia, przebiegu, najważniejszych wydarzeń oraz skutków dla szeroko pojętego życia politycznego i społeczno-gospodarczego w latach 80. XX wieku. [Teka edukacyjna jest dostępna pod poniższym linkiem.](#)

